'n Huldigingswoord aan

**Daniël Jacobus Booysen, Edgar Engelbrecht en
Hendrik Gerhardus van der Westhuizen**

**S J Botha,
(Departement Kerkgeskiedenis, Fakulteit Teologie (Afd A),
Universiteit van Pretoria).**

Teen die einde van 1996 het hierdie drie teologiese hoogleraars van die Nederduitsch Hervormde Kerk onverwags, gelyktydig en voortydig afgetree. Aldrie was verbonde aan die Hervormde Teologiese Opleiding wat die Nederduitsch Hervormde Kerk se sendingopleiding is. Tans word predikante vir die Hervormde Kerk in Suidelike Afrika, die kerk wat uit die sendingaktiwiteite van die Nederduitsch Hervormde Kerk gebore is, hier opgelei. Omdat die Nederduitsch Hervormde Kerk tot 'n proses van rasionalisasie gedwing is, wat nog steeds nie volledig afgehandel is nie, is in oorleg met die drie dosente aan hulle aftreepakkette aangebied. Hierdie gebeure het die redaksie van die *Hervormde Teologiese Studies* totaal onkant betrap om, soos gebruikelik, vir elkeen van hulle 'n huldigingsbundel by aftrede te kon aanbied. Beplanning ten opsigte van die uitgawes van 1997 kon nie meer verander word nie, vandaar dat 'n huldigingsbundel eers in 1998 verskyn.

Vir 'n langer of korter tydperk het elkeen van die drie aan die Hervormde Teologiese Opleiding dienswerk van besondere betekenis gelewer. Die Nederduitsch Hervormde Kerk se volkskerklike sendingbeleid en -metode het meegebring dat die opleiding van sendingwerkkragte die fokuspunt van die Hervormde Kerk se sendingarbeid gevorm het. Juis daarom het die Hervormde Kerk voortdurend die vereiste gestel dat die opleiding van universitêre standaard moes wees. Behalwe dat dit meegebring het dat die Hervormde Kerk daarom hierdie opleiding aan 'n universiteit gevestig of minstens aan 'n universiteit gekoppel wou hê, het dit ook ingehou dat die Hervormde Kerk bekwame en goed toegeruste dosente sou aanstel. In die geval van die drie hoogleraars wat onderskeidelik na 27, 17 en 12 jaar diens afgetree het, het die Hervormde Kerk inderdaad oor die dienste van sulke dosente beskik. Aldrie het selfs lank voor hulle aanstelling, besondere belangstelling vir die sending gehad en ook aktief by sending betrokke geraak. Van die verantwoordbaarheid van die Hervormde Kerk se volkskerklike sendingbeleid en -metode, was aldrie oortuig en hulle het dit van harte gesteun.

Elkeen van hulle het op sy eie manier, en soms onder uiters moeilike omstandighede, sy deel gedoen om die opdrag tot sending uit te voer.

Hoewel hulle arbeid dus primêr op die sendingterrein gefokus was, het aldrie reeds voor hulle aanstelling as hoogleraars, as predikante van die Nederduitsch Hervormde Kerk, uitnemende en betekenisvolle diens in verskeie gemeentes en ook op die breër teologiese en kerklike terrein gelewer. By hulle aftrede is dit gepas dat vir 'n oomblik kortliks na elkeen se dienswerk gekyk word en dat oor elkeen afsonderlik 'n woord van waardering en hulde op skrif gestel word. Hoewel die sameloop van omstandighede dit onmoontlik vir die redaksie van die *Hervormde Teologiese Studies* gemaak het om aan elkeen 'n afsonderlike uitgawe op te dra, kan aan hulle die versekering gegee word dat die gesamentlike huldiging met net soveel opregtheid en hoogagting gedoen word. Elkeen van die medewerkers aan hierdie bundel, met insluiting van al die referente by die Calvynkongres van 1996 en die Kongres van die Kerkhistoriese Genootskap van die Nederduitsch Hervormde Kerk van 1996 en 1997, het sonder huiwering daartoe ingestem dat hulle artikels gebruik kon word.

Omdat elkeen van die drie egter sy eie aard en eie eienaardigheid het, verdien elkeen van hulle 'n afsonderlike woord van waardering. In alfabetiese volgorde word oor elkeen van die drie emeriti 'n kort woord gesê.

---oo0oo---

Prof dr D J Booysen

Daniël Jacobus Booysen

Biografiese gegewens

Hy is op 13 Oktober 1934 in die distrik Potgietersrus gebore. Aan die einde van 1952 matrikuleer hy aan die Pietersburgse Hoërskool om daarna na die Universiteit van Pretoria te gaan om teologie te gaan studeer met die oog op die predikantskap in die Nederduitsch Hervormde Kerk. Die BA-graad behaal hy in 1955 met Grieks, Hebreeus en Wysbegeerte as hoofvakke en daarna volg die BD-graad aan die einde van 1958. Aan die studente- en binne die manskoshuis Voortrekker sowel as daarbuite het hy aktief deelgeneem en het hy in die loop van die ses jaar op verskeie studentekomitees gedien. In sy finale jaar het hy die Hervormde Studentevereniging aan die Universiteit van Pretoria as voorsitter gelei. Nog aan die einde van 1958 word hy toegelaat tot die evangeliebediening in die Nederduitsch Hervormde Kerk. Die eerste beroep wat hy aanvaar, is na die Breyten-Chrissiesmeer-Carolina-kombinasie waar hy op 7 Februarie 1959 georden is. Daarna bedien hy nog die gemeentes Carletonville (1962), Primrose-Oos (1966) en Edenvale (1968).

Vanuit die pastorie het hy die formele studies bly voortsit om in 1967 in die Praktiese Teologie tot doktor te promoveer met 'n proefskrif getitel 'Die verkondiging van die Woord aan die buitekerklikes' onder promotorskap van prof dr J I de Wet. Hierdie verdere formele studies het vir hom die moontlikheid tot 'n akademiese loopbaan geskep en die geleentheid het gekom toe hy aan die begin van 1969 deur die Nederduitsch Hervormde Kerk aangestel is as dosent aan die Stofberg Teologiese Skool te Turfloop, naby Pietersburg. Daar is die sendingwerkkragte van die Nederduitsch Hervormde Kerk, kragtens 'n ooreenkoms met die Nederduitse Gereformeerde Kerk, saam met predikante van die Nederduitse Gereformeerde Kerk opgelei. In die een- en vyfde doseeraandeel wat aan die Nederduitsch Hervormde Kerk toegedeel was, was dit sy verantwoordelijkheid om die Ou-Testamentiese wetenskap te behartig. Hoewel dit buite sy vakterrein geval het, het hy hom met groot ywer in die nuwe vakgebied ingewerk en het hy ook op die terrein 'n doktorsgraad aan die Universiteit van Suid-Afrika, onder die promotorskap van prof dr I H Eybers behaal. Sy proefskrif was in hierdie geval getiteld 'Towery en waarseggenkuns in die Ou Testament'. Reeds kort na sy aanstelling te Stofberg en sy verhuising na Turfloop het hy op versoek die aanbieding van Klasieke Hebreeus aan die aangrensende Universiteit van die Noorde vir 'n tydperk van twee jaar behartig.

Intussen het die twee betrokke kerke onderhandelings met die Universiteit van die Noorde begin voer oor inskakeling by die Fakulteit Teologie van die Universiteit van die Noorde. Na jarelange onderhandelings is 'n ooreenkoms in 1978 bereik en het die Hervormde Teologiese Opleiding tot stand gekom as een van drie afdelings van die Fakulteit Teologie aan die Universiteit van die Noorde. Namens die Nederduitsch Hervormde Kerk is Daniël Booysen, as een van die drie dosente van die Hervormde Kerk, vanaf die begin van 1979 as hoof van die Departement Praktiese Teologie aangestel.

Sy twee kollegas was proff P J T Koekemoer en H G van der Westhuisen. Terselfder-tyd is hy ook aangewys as die hoof van die Hervormde Teologiese Opleiding. Aan die begin van 1985 is hy ook aangewys as die dekaan van die Fakulteit Teologie (dit het aldie afdelings omvat) van die Universiteit van die Noorde. Toe die omstandighede teen die middel van 1985 dit vir die Sendingraad van die Nederduitsch Hervormde Kerk dwingend gemaak het om die Hervormde Teologiese Opleiding na Klipdrif, naby Hammanskraal te verskuif, het hy ook saam verhuis.

Uit sy huwelik met mej Betsie Steynberg, 'n skoolmaat en self ook later musiek-onderwyser aan die hoërskool waar beide gematrikuleer het, is vier dogters en tweelingseuns gebore. Die tweeling is ongelukkig beide kort na geboorte oorlede. Drie van die vier dogters is getroud en die kleinkindertal tel sewe.

'n Waardering

Daan Booysen is afkomstig uit 'n plattelandse Afrikanergesin met 'n vader wat aan die Suid-Afrikaanse Spoorweë verbonde was. Hy en sy twee broers en twee susters het daarom nie altyd oorvloed gehad nie, maar het van vroeg af geleer om te waardeer wat hulle ontvang het. Van kindsbeen af is hulle gelowig opgevoed. Dit het vanself by hulle liefde en lojaliteit teenoor die Nederduitsch Hervormde Kerk gekweek, asook 'n baie hoë waardering vir die Afrikanervolk.

Vandaar dat Daan Booysen met toewyding en getrouheid die Hervormde Kerk op elke terrein waar hy geroep was, gedien het. As predikant het hy in die onderskeie gemeentes waaraan hy verbonde was, baie moeite gedoen met die prediking en pastoraat. Dit was nie verniet dat hy die Praktiese Teologie as studieveld vir sy doktorsale studie gekies het nie. In die Raad vir die Arbeid onder die Buitkerklikes kon hy waardevolle diens lewer in 'n tyd toe die Hervormde Kerk ernstig moes worstel om aan die verskynsel van die al groter wordende buitkerklikheid aandag moes gee. Dit was juis om aan die werk voortgang te gee dat in opdrag van die Raad 'n selfstandige publikasie met die titel *Julle sal My getuies wees*, uit sy pen verskyn het. Ook op ander rade waarop hy benoem, is het hy sy deel gedoen, naamlik die Raad vir Kategese, die Raad vir die Belydende Jeug, die Sendingraad en die Raad vir Prediking en Erediens waarvan hy vir jare die voorsitter was.

Sy aanstelling as dosent aan Stofberg, het wel die fokus van sy arbeid ietwat verskuif na die aangrensende terrein van die sending. Ook hier het hy hom met volle oorgawe ingewerp om die opdrag van die Nederduitsch Hervormde Kerk uit te voer. Vir 'n tydperk van sewe en twintig jaar het hy deel gehad aan teologiese opleiding. Die gevolg is dat daar baie min van die predikante in die Hervormde Kerk in Suidelike Afrika diens doen wat nie by hom in die lesingsaal gesit het nie. Behalwe die invloed wat hy op die wyse op die toekomstige predikante gehad het, het hy ook dikwels aan die amptelike vergaderings van die Hervormde Kerk in Suidelike Afrika adviese gelewer wat van groot betekenis was vir die opbou van daardie kerk. Meermale het hy

aan die betrokke amptelike vergaderings van die Hervormde Kerk in Suidelike Afrika waardevolle advies gegee op verskeie terreine.

Sy betrokkenheid by die twee vakgebiede waarin hy doktorsgrade behaal het, het nie geëindig by die lesings aan die studente van Stofberg en die Universiteit van die Noorde nie. Hy het ook na buite met vakgenote skakeling gesoek. So het hy lid geword van beide die Ou-Testamentiese Werkgemeenskap van Suid-Afrika en die Suid-Afrikaanse Werkgemeenskap vir Praktiese Teologie. Van laasgenoemde werkgemeenskap was hy vir vyf jaar ook die algemene sekretaris.

Vanweë sy besondere liefde en waardering vir die Afrikanervolk waaraan hy hom onherroeplik gebonde gevoel het, het hy dit as deel van sy verantwoordelikheid beskou om ook op die volksakker sy deel te doen. Daarom was dit vir hom vanselfsprekend dat hy by die onderwys van die kinders van kerk en volk betrokke moes wees. Op verskeie skoolkomitees van laerskole en beheerrade van hoërskole het hy sy plek ingeneem en volgestaan. Veral was dit vir hom van groot betekenis dat hy ook kon dien as lid van die beheerraad van sy alma mater, Pietersburg Hoërskool. Ook aan die algemene kultuurterrein van die Afrikaner het hy aandag gegee. Daarom was hy ook lid van verskeie kultuurorganisasies wat op daardie akker bedrywig was, soos die Rapportryersbeweging en die Afrikanervolkswag. As kommandokapelaan het hy ook sy deel probeer doen ten opsigte van die beskerming van die land. As lid van die ouerkomitee van die Verre Noord-Transvaalse Jeugkoor, het hy 'n groot aandeel aan die uitbouing van die koor se aktiwiteite gehad. Aan die begin van die tagtigerjare het hy asessorlid van die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns geword.

Van regeringsweë is ook van sy kundigheid gebruik gemaak as lid van die paneel waaruit komitees deur die Publikasieraad aangestel is asook as lid van die Kabinetskomitee: Swart mense in Blanke gebiede, wat in 1979 aangestel is.

Gedurende die grootste gedeelte van sy dienstyd het die Nederduitsch Hervormde Kerk 'n groot tekort aan predikante ondervind. In die Ring van Zoutpansberg, waaronder die gemeentes van Pietersburg ressorteer, was dit nie anders nie. Die gevolg was dat hy voortdurend in een of ander van die gemeentes moes gaan help met die prediking. Soms het hy selfs vir lang tye eers die gemeente Kampersrus en later die gemeente Dendron feitlik voltyds bearbei. Natuurlik het dit baie van sy aandag, tyd en energie gevra. Sonder om te kla was hy egter daartoe bereid om ook die ekstra vraag te dra.

Tog het hy steeds probeer om die navorsing op sy vakgebiede by te hou en uit sy pen het verskeie vakwetenskaplike artikels in tydskrifte soos die *Hervormde Teologiese Studies*, *Theologia Viatorum*, *Die Kerk se Werk* (die vroeëre amptelike publikasie van die Werkgemeenskap vir Praktiese Teologie) en die *Stofbergse Teologiese Studies* verskyn. Verder was hy ook outeur of mede-outeur van enkele ander publikasies asook

van talle populêre artikels in *Die Hervormer* (29), *Konteks* (4) en die *Almanak* (3). Vanweë die gebrek aan ruimte word hier slegs sy twee proefskrifte, een selfstandige publikasie, samelwerke en artikels in die *Hervormde Teologiese Studies* by name genoem:

Proefskrifte

1966. Die verkondiging van die Woord aan die buitekerklikes. Universiteit van Pretoria
1973. Towery en waarseggingskuns in die Ou Testament. Universiteit van Suid-Afrika

Selfstandig

Julle sal my getuies wees. HAUM: Pretoria

Samelwerke

1983. Aktuele prediking, in *Die prediking*, 'n publikasie van die Hervormde Teologiese Opleiding; 1983; Die diens van barmhartigheid in die praktyk, in *Die diens van barmhartigheid*, 'n publikasie van die Hervormde Teologiese Opleiding. Beide hierdie artikels is opnuut verwerk en in 1993 heruitgegee.

Artikels in die Hervormde Teologiese Studies

Jaargang

- 22 Formulier vir die bevestiging van diakens, bl 12-23.
- 22 Herstel van die evangeliste-amp, bl 210-217.
- 23 Skriftuurlike fundering en Skrifgebondenheid van die prediking, bl 102 & 112.
- 25 Wet en Geloofsbelydenis, bl 176-188.
- 45 Uitnodiging na die Nagmaal, bl 7-18.

Prof dr E Engelbrecht

Edgar Engelbrecht

Biografiese gegewens

Edgar Engelbrecht is op 25 Oktober 1937 in Johannesburg gebore waar sy vader aan die Suid-Afrikaanse Polisie verbonde was. Aan die einde van 1955 het hy aan die Hoërskool Gimnasium te Potchefstroom gematrikuleer om daarna aan die Universiteit van Pretoria in te skryf as teologiese student. Saam met sy studentemaat en vriend H G van der Westhuizen, behaal hy aan die einde van 1958 die BA-graad en aan die einde van 1961 die BD-graad.

Na aflegging van die proponentseksamen is hy teen die einde van 1961 toegelaat tot die predikantsamp in die Nederduitsch Hervormde Kerk. Hy het spoedig 'n beroep ontvang en aangeneem en is op 12 Januarie 1962 in die gemeente Elsburg as tot predikant georden. Daarna het hy nog die gemeentes Belfast as, Volksrust as, Outjo as, Witbank-Suid, Magaliesburg en Krugersdorp-Noord bedien.

Vanuit die pastorie het hy die formele studie in die teologie aan sy alma mater voortgesit en in 1972 het hy die doktorsale eksamen met Sendingwetenskap as hoofrigting suksesvol afgelê. In plaas daarvan om dadelik met sy proefskrif op die terrein voort te gaan, raak hy so geïnteresseerd in die studie van die Nuwe Testament, dat hy die doktorsale studie in die rigting aanpak. In 1985 voltooi hy 'n doktorsale proefskrif in die Nuwe-Testamentiese Wetenskap met die titel *Sending en geregtigheid in die Matteus-evangelie* onder promotorskap van prof dr G M M Pelser. Dit het nie die einde van sy formele studie in die teologie beteken nie en slegs twee jaar later dien hy in 1987 'n proefskrif in die departement Godsdiens- en Sendingwetenskap (Afd A) aan die Universiteit van Pretoria in. Die proefskrif het die titel gedra *The pattern of religion in the black theology of James Cone*, met prof dr P J van der Merwe as promotor.

Intussen is hy vanaf die begin van 1984 aangestel as senior lektor aan die Hervormde Teologiese Opleiding in die Departement Nuwe-Testamentiese Wetenskap. Aan die begin van 1986 het hy professor en hoof van die Departement geword. Om sy doseerwerk nog beter te kon doen, het hy begin met formele studie in Zulu, ook aan die Universiteit van Pretoria. Dit het daartoe gelei dat hy teen Maart 1995 die MA-graad in Afrikatale ontvang het met 'n verhandeling oor *Mood and Modality* in Zoeloe.

Hy is getroud met mej Sarie van Wyk en hulle het twee dogters en drie seuns en agt kleinkinders.

'n Waardering

Dit kan met vrymoedigheid gesê word dat Eddie Engelbrecht in al die gemeentes waar hy as predikant gedien het, met erns en nougesetheid sy roeping vervul het. As reggeaarde predikant het hy erns gemaak met sy prediking en pastoraat. Sy prediking het deurgaans getuig van nougesette Skrifstudie en grondige eksegetiese. Hy het met die

noodsaaklike studiewerk volhard. As pastor het hy die vertroue en agting van lidmate afgedwing deur sy intense meelewing met hulle onder alle omstandighede. Sy besondere akademiese vermoë en groot belangstelling in die sending, het hom egter 'n vanselfsprekende kandidaat gemaak vir 'n hoogleraarspos in die opset van die sendingopleiding van die Hervormde Teologiese Opleiding.

Miskien sou Eddie Engelbrecht getipeer kan word as die 'ewige student' wie se grootste vreugde daarin gelê het om telkens 'n nuwe studieveld aan te pak en te oorwin. Kenmerkend van hom is sy entoesiasme en toewyding as 'n studieveld hom geïnteresseer het. Hy word gewoonlik so daardeur in beslag geneem en meegevoer dat hy ook by kollegas en studente belangstelling gaande maak. Uit sy akademiese aktiwiteite blyk dit duidelik. Sy eerste belangstelling was ten opsigte van die sending en daarom het hy hom ook in sy formele studies daarop toegespits. Toe dit vir hom duidelik word dat hy ook 'n noukeurige en grondige onderlegdheid in die Nuwe-Testamentiese Wetenskap nodig gehad het, het hy die studie op die terrein ook aangepak. So intens en toegewyd het hy ook daarin betrokke geraak dat hy dit tot op doktorsgraadvlak gevoer het. Die titel van sy proefskrif, naamlik *Sending en geregtigheid in die Matteusevangelie*, laat egter duidelik blyk dat hy steeds die sending as die fokus van sy verantwoordelikheid gesien het. Met hierdie proefskrif, wat 'n eksegetiese en teologiese studie is, het hy op en vanuit die eksegetiese resultate teologiese kwessies rakende die sending beredeneer en praktiese implikasies binne die ruimte van die kerk vir die kerk aangetoon. In hierdie proefskrif het hy duidelike blyke gegee van sy uitmuntende eksegetiese vermoë en beheersing van Grieks, en die werk wat hy gelewer het, is vir die sendingteorie en sendingpraktik uiters aktueel.

Eddie Engelbrecht het beïndruk en bewondering afgedwing toe hy binne slegs twee jaar 'n tweede proefskrif ingedien het waaruit duidelik na vore gekom het dat hy met gesag 'n wye veld binne die teologie met sy studiewerk gedek het. Met sy tweede proefskrif, *The pattern of religion in the black theology of James Cone*, het hy naamlik beweeg op die gebied van die filosofie, dogmatiek en godsdiens- en sendingwetenskap. Ook hierdie proefskrif was 'n verdienstelike akademiese produk.

Die motivering vir hom om die studie in Zoeloe aan te pak, het ook gespruit uit sy intense toespitsing op die sending. Hy wou grondige kennis bekom van een van die volke onder wie sending aan die gang is en so in staat te wees om op die beste moontlike wyse met die studente te kan kommunikeer. Ook hier was hy nie net tevrede om net 'n gebruiksvaardigheid van die taal te bemeester nie, maar het hy die moeisame pad van formele studie op universiteitsvlak geloop tot by die afhandeling van die meestersgraad in Maart 1995. Onmiddellik het hy ook die doktorsale studie in vooruitsig gestel.

By die Hervormde Teologiese Opleiding in die besonder en by die Nederduitsch Hervormde Kerk in die algemeen, het daar groot verwagting rondom die totale weten-

skaplike navorsing van Eddie Engelbrecht ontstaan. Daar was duidelik die besef dat sy navorsing en die resultate daarvan soos dit in die proefskrifte en die MA-verhandeling neerslag gevind het, vir die Nederduitsch Hervormde Kerk se sendingwerk van baie groot waarde sou kon wees. Daarom moet dit as 'n groot verlies aangeteken word dat omstandighede hom voortydig tot aftrede gedwing het, selfs nog voor sy sestigste jaar. Die hoop kan wel uitgespreek word dat hy nog betrokke sal bly en sy kennis aan die Hervormde Kerk beskikbaar sal stel. Veral publikasies uit sy pen sal welkom wees.

Publikasies

Proefskrifte

1985. Sending en geregtigheid in die Matteusevangelie. Universiteit van Pretoria.
1988. The pattern of religion in the black theology of James Cone. Universiteit van Pretoria.

Verhandeling: Ma-graad in Afrikatale

1995. Mood and modality in Zulu. Universiteit van Pretoria.

Artikels in die Hervormde Teologiese Studies

Jaargang

- 27 Diakonein — Bybelse agtergrond van die barmhartigheidsdiens van die kerk en die amp van die diaken, bl 47-79.
28 Verlede, hede en toekoms van Israel in die Romeinebrief, bl 22-35.
42 Verwysing van *huper eleous* in Romeine 15:9, bl 134-150.
42 Paulus se 'godsdienstopatroon' en die bepaling van verwysing, bl 350-377.
43 'Ken' as deel van die spraakpatroon van die verteller in die Johannesevangelie, bl 414-430.

Hierbenewens het hy ook 'n aantal artikels in *Die Hervormer*, *Konteks* en die *Almanak* gepubliseer.

---oo0oo---

Prof dr H G van der Westhuizen

Hendrik Gerhardus van der Westhuizen

Biografiese gegewens

Hy is op 21 November 1936 op Vryburg gebore. Sy skoolopleiding het hy ontvang aan die plaasskool, Whitehouse, die primêre skool, Piet Plessis, die Mafekingse sekondêre skool en die sekondêre skool Stella waar hy aan die einde van 1952 standerd sewe slaag en die skool verlaat. Hoewel hy vir die volgende drie jaar in die Molopo-gebied geboer het, het hy per korrespondensiekursus met skoolopleiding voortgegaan en slaag hy in 1955 die matrikulasievystellingseksamen. Reeds in dié tyd het dit al geblyk dat hy oor besondere talente beskik het wat nodig was vir sy toekomstige loopbaan. Hy het naamlik vir 'n jaar lank deelyds klas gegee in Duits aan die primêre skool Piet Plessis.

Aan die begin van 1956 skryf hy in aan die Universiteit van Pretoria met die oog daarop om predikant te word in die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika. Aan die einde van 1958 behaal hy die BA-graad en aan die einde van 1961 die BD-graad. Op 6 Januarie 1962 is hy tot pradikant georden en dien hy agtereenvolgens in die gemeentes Vaalharts-Christiana (Januarie 1962-November 1964), Vliegpoort (Thabazimbi) (Desember 1964-November 1966), die kombinasie Vryburg-Stella, Goede-Hoop, Donegal-Molopo (Desember 1966-Februarie 1970), Sannieshof (Maart 1970-Mei 1977) en Rustenburg (Junie 1977-Desember 1978). Terwyl hy in hierdie gemeentes gestaan het, het hy ook nog as pastorale hulp die gemeentes Kimberley (1962-1964), Gerdau en Kuruman, wat die gebiede Sishen, Postmasburg en Upington ingesluit het (1970-1977).

Vanuit die pastorie het hy sy formele akademiese studies voortgesit aan die Universiteit van Pretoria en voltooi hy in 1969 die DD-proefskrif, 'Die aanvanklike houding van die Nederduitsch Hervormde Kerk ten opsigte van sending histories-krities nagaan'. Daarmee het hy die eerste predikant van die Nederduitsch Hervormde Kerk geword wat aan die kerk se Fakulteit Teologie in die Sendingwetenskap gepromoveer het.

Op 31 Desember 1959 is hy met Eugenie Bruwer van Pretoria getroud en vir hulle is daar twee seuns en vier dogters gebore. Al ses die kinders is getroud en die klein-kinderdertal tel twaalf.

'n Waardering

Dit is nie maklik om in die bestek van 'n kort huldigingswoord 'n volledige beoordeling te maak van die totale bydrae wat Hennie van der Westhuizen gelewer het op die talle terreine waarbinne hy beweeg het, binne sowel as buite die Nederduitsch Hervormde Kerk nie. Die volgende gegewens laat dit baie duidelik blyk: Behalwe in die onderskeie gemeentes waaraan hy as predikant verbonde was en waar hy voortreflike werk gedoen het, het hy ook in breër verband 'n kosbare dienswerk gelewer. So was

hy onder andere lid van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering, lid van verskillende ringskommissies en ook van talle ander sinodale rade en kommissies, onder andere die Raad vir Kategese, die Raad vir Prediking en Erediens, die Raad vir Ekumeniese sake, die Sendingraad, die dagbestuur van die Sendingraad, die Kuratorium vir Teologiese Opleiding en die dagbestuur van die Kuratorium, die Raad vir die Gesprek met die Susterkerke (TKK), die Komitee vir die herskrywing van die Kerkwet, die Raad vir Kerk en Teologie en ook 'n hele aantal sinodale studiekommissies. Ook op nie-kerklike terrein het hy oral waar hy geroep is, 'n dienende en leidende rol gespeel. Op verskillende plekke het hy in skoolrade en beheerliggame van skole, gelooftefeeskomitees, kultuurrade, Rapportryers-korpse, Volkswagtakke, ensameer gedien, dikwels ook as voorsitter.

Hoewel sy spesialiteitssterrein die Sendigwetenskap was, het hy ook op byna elke ander terrein van die teologie met gemak en gesag beweeg. Hy verdien ongetwyfeld die eer dat hy een van die mees belese teoloë in die Nederduitsch Hervormde Kerk is, en dan nie net op die gebied van die teologie nie, maar ook op talle ander terreine buite die teologie. Dit kom ook duidelik na vore as sy groot aantal publikasies nagegaan word en vasgestel word op watter terreine hy kon beweeg.

Daarom het sy studie en navorsing op alle terreine van die Bybels-Reformatoriese teologie groot indruk gemaak. Binne die Nederduitsch Hervormde Kerk, waar die besondere teologie tiperend is, het hy ongetwyfeld 'n belangrike rol gespeel in die uitbouing en bestending daarvan. Sy bydraes was altyd op elke terrein diepsinnig, treffend en van hoogstaande gehalte. Deeglike studiewerk, goeie voorbereiding, sistematiese geordendheid, grondige kennis van die onderwerp en besliste standpuntinname, was altyd 'n kenmerk van die bydraes wat hy gelewer het.

Hy het bekend geword as dominee, sendingwetenskaplike van die Nederduitsch Hervormde Kerk. Dit was ongetwyfeld waar sy grootste belangstelling gelê het en waar hy 'n bydrae gelewer het van onberekembare waarde. Oortuig van die Bybelsverantwoordbaarheid van die volkskerkgedagte en van daaruit die volkskerklike sendingbeleid en sendingmetode, het hy daarvan voortdurend met entoesiasme gefundeerde rekenskap gegee. Sy bydrae op sy vakgebied is deur vakgenote hoog geag. Studente wat by hom in die lesingsaal gesit het, behoort te kan getuig van die besondere kwaliteit van sy lesings. Hy het nie net in die lesings in die Sendingwetenskap nie, maar ook in die Godsdienstwetenskap en in die ander vakke wat hy in die loop van die tyd ook moes aanbied, 'n sendingdimensie raakgesien en dit uitgelig. Voortdurend het hy die studente van die Hervormde Teologiese Opleiding, maar ook studente aan die Fakulteit Teologie (Afd A) van die Universiteit van Pretoria, waar hy deelyds lesings aangebied het, daarop gewys dat die apostolaat 'n wesensfunksie van die kerk is. In die praktyk kon die Sendingraad en ook die Hervormde Kerk in Suidelike Afrika dikwels put uit sy kundigheid en insig op die terrein van die sending.

By die nagaan van sy lys publikasies en boekbesprekings is dit algou duidelik dat hy ook op ander vakgebiede as die Sendingwetenskap met gesag aan akademiese gesprekke kan deelneem. Vanuit die vakgebied van die Kerkgeskiedenis is daarom ook aan hom erkenning verleen vir die bydrae wat hy spesifiek tot die Suid-Afrikaanse kerkgeskiedskrywing gelewer het, deurdat die S P Engelbrecht erepenning (goud) aan hom toegeken is deur die Fakulteit Teologie (Afd A), Universiteit van Pretoria.

Hy was egter nie net 'n talentvolle vakwetenskaplike nie, maar ook deur en deur 'n kerkmens vir wie die belang van die kerk in die algemeen en die herkoms, wese en toekoms van die Nederduitsch Hervormde Kerk in die besonder, na aan die hart gelê het. Hy het daarom ook 'n beduidende invloed in die Hervormde Kerk laat geld. Aan sy teologiese en kerklike bydrae binne die Nederduitsch Hervormde Kerk is erkenning verleen deur die toekenning van die H C M Fourie erepenning (goud) wat in 1992 deur die Kuratorium vir Teologiese Opleiding aan hom toegeken is en tydens die sitting van die Algemene Kerkvergadering van daardie jaar aan hom oorhandig is.

Behalwe dat hy kerkmens was, was hy ook 'n volksmens wat op die terrein van die volksakker sy deel probeer doen het. Hy het nooit geskroom om sy oortuigings in die verband onomwonde te stel nie. Dit het hom 'n gesogte spreker by volks- en kultuurfeeste gemaak.

As boorling van die Kalahari, vir wie daar geen beter plek op aarde is as juis die Kalahari nie, het hy in sy kultuurhistoriese werk *Konings van die Kalahari*, 'n taalvaardigheid geopenbaar wat gunstige kritiek uit akademiese kring ontlok het. Dit is aan studente voorgedhou as voorbeeld van kontreitaal wat gedra word deur 'n natuurlike styl.

Hy het nie alleen oor 'n skerp intellek en uitsonderlike belesenheid beskik nie, maar ook oor 'n besondere werkywer en werkvermoë. Gepaardgaande met sy uitstekende beheersing van die teologie, het dit hom in staat gestel tot 'n groot aantal publikasies op sowel verskillende vakterreine van die teologie as op kultuurhistoriese, opvoedkundige, politieke en ander terreine. Hier word sy selfstandige publikasies en vakwetenskaplike artikels wel by name genoem. Daar moet egter ook kennis van geneem word dat hy tussen 1964 en 1997 nie minder nie as 240 artikels in *Die Hervormer* laat verskyn het, 15 in die *Almanak*, 23 in *Konteks*, 7 in studenteblaaie, 66 boekbesprekings meestal in die *Hervormde Teologiese Studies* en nog 57 artikels in ander blaaie.

Publikasies

Proefskrif

1969. Die aanvanklike houding van die Nederduitsch Hervormde Kerk ten opsigte van sending histories-krities nagegaan. Universiteit van Pretoria.

Selfstandig

1973. *Geloofsleer*. Pretoria: HAUM.
1976. *Aanbid God*. Pretoria: HAUM.
1977. *Vertrou op God*. Pretoria: HAUM.
1980. Historiese perspektieflyne van die sendingbeleid van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika as volkskerk. Intreerede: Universiteit van die Noorde. Reeks C53.
1981. *Volkskerk en sending*. Pretoria: HAUM.
1981. *Riglyne vir sendingsuperintendente*. Pretoria: HAUM.
1983. *Ekumene — Marx of Markus?* Pretoria: HAUM.
1984. *Blankheid en saligheid*. Pretoria: KITAL.
1986. *Nou en ewig*. Pretoria: KITAL.
1989. *Konings van die Kalahari*. Johannesburg: Hans Strydom Uitgewers.
1990. *Hervormde Kerk halfeeu op Vaalharts*. Pretoria: Gutenberg.
1990. *Kerk en kerstening*. Pretoria: KITAL.
1993. *Hervormers van Vryburg vyftig jaar*. Vryburg: Ned Herv Gemeente.
1994. *Vaste kennis*.
1994. *Herder van Angola*. Pretoria: KITAL.
1995. *Oomblikke van ewigheid*. Pretoria: KITAL.

Samelwerke

1980. Lidmaatboek (inisieerder, samesteller en redakteur).
1982. Evangeliste in missionêre perspektief, in *Kerk en wêreld*. Pont dedicata. Pretoria: HAUM.
1982. Uitverkiesing en sending as instrument, in *Kerk en wêreld*. Pont dedicata. Pretoria: HAUM.
1983. Sending en prediking, in *Die Prediking*. Uitgegee deur die Hervormde Teologiese Opleiding. Heruitgegee in 1996. Pretoria: KITAL.
1983. Sending en barmhartigheid, in *Die diens van barmhartigheid*. Uitgegee deur die Hervormde Teologiese Opleiding. Heruitgegee in 1993. Pretoria: KITAL.
1984. Luther en sending — 'n halfduisend jaar (1483-1983), in *Martin Luther 1483-1546*. Pretoria: KITAL.
1984. Die kerklike doop, in *Dwarswinde op die kerkwerf*. Pretoria: KITAL.
1989. Volkskerk as normale kerkbeskouing, in *Belydende volkskerk*. Pretoria: KITAL.
1989. Sending onbeperk, in *Blankheid en waarheid*. Pretoria: KITAL.
1991. Vliegepoort 'n kwarteeu gelede, in *Feesblad Vliegepoort*.
1991. Israelwaarheid of Israelideologie, in *Kerk: Kulture en Kragte*. Pretoria: SEVTO.

Artikels in Hervormde Teologiese Studies

Jaargang

- 26 Sending en die Ou Testament, bl 63-69.
- (1972). Christus Jesus, Woord tussen God en die mense. S P J J van Rensburg
dedicata, bl 145-152.
- 33 Was die afskeiding onder ds F Lion Cachet van 1885/6 'sondige verskeurd-
heid'?, bl 12-26.
- 34 Egbreuk, bl 76-87.
- 34 Bybelse basis vir menseregte, bl 88-96.
- 36 Ekumenisme, bl 62-73.
- 36 Ideologieë, bl 74-89.
- 36 Swart teologie, bl 90-108.
- 36 Genitiefsteologieë, bl 50-61.
- 38 Belydenis en vernuwing of hernuwing, bl 62-76.
- 41 Gereformeerde Ekumeniese Sinode en sending 1984, bl 579-593.
- 42 Marxisme: 'n Trojaanse perd, bl 580-599.
- 45 Universalisme en partikularisme vandag, bl 508-526.
- 46 Besinning oor die apostolaat van die Nederduitsch Hervormde Kerk, bl 542-
566.
- 47 Christelik-nasionale onderwys in die nuwe Suid-Afrika, bl 983-1009.
- 48 Toenemend kerk, bl 977-993.

Toekennings

- 1980. S P Engelbrecht Erepennig vir Suid-Afrikaanse Kerkgeskiedenis.
- 1992. H C M Fourie Erepennig vir die bevordering van die Bybels-Reformatoriese
teologie.

---oo0oo---